

Yıl: 3, Sayı: 6, Mart 2016, s. 323-338

INESJOURNAL
ULUSLARARASI EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ
THE JOURNAL OF INTERNATIONAL EDUCATION SCIENCE

Ceren DİK¹

FLÜT ÇALGISININ GELİŞİM SÜRECİNİN İNCELENMESİ

Özet

Bu araştırma konusunun amacı, flütün yapısal ve teknik özelliklerinin gelişimi bakımından incelenmesi, tarihsel süreç içinde bu gelişimde kimlerin ve hangi icatların önemli rol oynadığını görmek, böylelikle enstrümanı daha yakından tanımamızı sağlamaktır. Flütün tarih öncesi çağlardan itibaren günümüze kadar olan gelişimi ve değişiminin kronolojik biçimde incelenmiş ve örneklendirilmiş olması, enstrümanın daha önce sahip olduğu mekanizma zorluklarının nedenlerini ve tarihsel süreç içinde nasıl çözüme ulaştırılmaya çalışıldığını anlamamızı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Flüt, Flütün Teknik Özellikleri, Flüt Çalgısının Tarihi

Abstract

The purpose of this research is to examine the improvements of the structural and technical features of the flute and to find out more about the people and the inventions which mostly contributed to these during the historical period and by means of these to master more about this instrument. The development of the flute from the prehistoric ages to present has been examined and exemplified in the chronological order and it will help us to understand the reasons of the mechanical hardships this instrument had and how it resolved in time.

Key Words: Flute, Technical Features of The Flute, Historical Period of The Flute

¹ Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı, Müzik Anasanat Dalı, cerendik1983@gmail.com

AMAÇ

Bu çalışmada, flütün tarih öncesi çağlardan itibaren günümüze kadar olan süreçteki yapısal ve teknik özellikleri incelenmiş olup enstrümanın uğramış olduğu değişiklikler materyal ve eklentiler (ya da değiştirilen parçalar) bakımından kronolojik olarak anlatılmıştır. Tarih boyunca araştırıldığı ve geliştirildiği görülen tüm bu konuların bilinmesi, flütün enstrüman olarak daha iyi tanınmasına olanak sağlayacaktır.

YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma teknikleri kullanılarak hazırlanmıştır. Flütün tarih öncesi çağlardan günümüze kadar olan değişimi kronolojik biçimde incelenmiş, enstrümanın daha önce sahip olduğu mekanizma zorluklarının nedenleri ve bu zorluklara karşı uygulanmış olan çözümler araştırılarak elde edilen bulgular analitik yöntemler ile bu çalışmada kullanılmıştır.

GİRİŞ

Flüt, günümüzün en çok bilinen ve tanınan nefesli enstrümanlarından biridir. Flütün eski çağlardan beri kullanımı, hemen hemen tüm bestecilerin eserlerinde geniş bir yere sahip olması ve hatta mitolojik eserlerde bile büyük ölçüde yer alması popülaritesini anlamamıza yardımcı olabilir.

“Flüt kelimesinin; Sicilya denizlerinde görülen, ‘taşemen veya küçük yılan balığı’ anlamına gelen ‘fluta’ kelimesinden türetildiği söylenir. Bu balık türünün solungaçlarının hemen altında 7 tane delik vardır tıpkı eski flütlerin üzerinde olduğu gibi.” (Lorenzo, 1992, s. 25)

Tarih öncesi çağlardan itibaren diğer enstrümanlarda da olduğu gibi hem mekanizması hem de ses rengi çeşitli değişimlere uğramış, solo kullanımının yanı sıra orkestra ve oda müziği eserlerinde de başlıca enstrümanlardan biri olmuştur.

“Flütün nasıl, neden ve ne zaman icat edildiğini bilen yok. Kuşkusuz yüzlerce hatta binlerce yıl önce, yazılı müziğe geçilmeden önce geliştirildi. Flüt, yaşamın başlıca bir parçasıydı. Şüphesiz denilebilir ki, her kültürde, her ülkede, dünyanın her bir yerinde o ya da bu şekilde çeşitli flütler üretildi. Bu flütler ilk enstrümanlardır. Flüt sadece ilk değil, en doğal haliyle kalan enstrümandır. Ses enstrümanın gövdesinin içinden gelir, icracının nefesi, kasları ve parmakları ile yaratılır. Enstrümanla icracıyı ayıracak hiçbir kamış, tel ya da mekanizma yoktur. Sadece dudaklarınızı flüte koyarsınız ve üflersiniz.” (Galway, 1982, s. 1)

Flütün enstrüman olarak tarihsel gelişimini anlatmadan önce yapısal özelliklerinden kısaca bahsetmek gerekir. Flüt; kamışsız bir enstrümandır ve havanın enstrümanın içinde titreşimler yarattığı içi boş bir tüpten oluşur. “Flütün müzik tarihi ve enstrüman tarihi birbiriyle yakından ilgilidir. Bundan dolayı modern flütistler için enstrümanın ve müzik tarihinin yakınlığını bilmek, teknik ve stil özelliklerin belirlenmesine ayrıca müzikal içeriğin anlaşılmasına yardımcı olacaktır. Flütün tarihi, evreleri örtüşen ‘eski sistem (old system)’ diğer adıyla ‘Alman sistem’ ve ‘Boehm sistem (Boehm system)’ olarak iki farklı alana ayrılır.” (Toff, 1996, s. 42) Tabii bu iki sistemin dışında binlerce yıl öncesinden günümüze ulaşmış tarih öncesi çağlara ait flütlerin varlığından da bahsedeceğiz.

FLÜTÜN TARİHİ

Bulunan en eski flüt binlerce yıl öncesinde hayvan kemiklerinden yapılmıştır. 1995'te keşfedilen, mağara ayısının femur kemiğinden yapılmış bir flüt de bunu gösteriyor. Kuzeybatı Slovenya'da, Divje Babe adında bir neandertal bölgesinde Arkeolog Ivan Turk tarafından bulunan bu enstrüman, en az 43.000 yıllık. Hatta 80.000 yaşında bile olabilir. Müzikolog Bob Fink'e göre, flütün üzerinde bulunan dört delik, dört notayla eşleşiyor." (Ertugrul, <http://arkeofili.com/?p=1697>).

Şekil 1 – Neandertal Flüt

“Bu flütler ayinlerde ya da avlanmalarda kullanılıyorlardı. Daha sonraki dönemlere ait bulunan flütler bambu ve ağaçtan yapılmış flütlerdir. Tarih öncesi çağlara ait bulunan tüm flütlerin üzerinde sadece delikler vardır. Bu flütleri soldan sağa ya da sağdan sola tutmak mümkündür hatta blok flüt gibi düz tutulabilecek flütler de vardır. Orta çağa kadar bu flütler avcılar, çobanlar tarafından ve kutlama olaylarında kullanılıyordu.” (Mans, http://www.flutekids.eu/en/historyflute_en.htm)

İlk bakışta orta çağ flütlerini andıran bu benzerlik bile, tarih öncesi flütlerin günümüz flütlerinin atası olduğunu söylememize yeterli olabilir. Travers flüt denilen ortaçağ ve barok dönem flütleri tek parça, perdesiz, herhangi bir mekanizması olmayan ve sadece deliklere sahip olması bakımından bu benzerliğe örnektir. “Travers flütler Bizans imparatorluğundan ulaşana dek Avrupa bilinmiyordu. İlk olarak Alman topraklarında kullanılmaya başlanan travers flüte, diğer dikey olarak tutulan flütlerden (recorder gibi) seçkin bir şekilde ayırım yapmak adına çeşitli isimler verildi. Fransa'da ‘*Flute de Allemagne*’, İtalya’ da ‘*Fiffaro*’, Almanya’da ise ‘*Querflöte*’ ya da ‘*Zwerchpfeife*’ deniyordu.” (Gamez, <http://www.uh.edu/~tkoozin/projects/gamez/program.html>) Flüt Almanya’da saray müziğinde oldukça önemli bir yer tutuyordu. Öyle ki İngiltere’de ve İspanya’da bile ‘German Flute’ (Alman Flütü) olarak biliniyordu. 12. ve 13. yüzyıl tablolarından görüldüğü üzere saraylarda keman ve arp eşliğinde de kullanılıyordu.” (Powell, <http://www.flutehistory.com/Instrument/Medieval.php3>)

“Rönesans döneminde kullanılan flüt daha önce görülmemiş ve daha sonraki dönem flütlerinden de oldukça farklıdır. Çok basit bir görünüme sahip olmasına rağmen kendinden önceki ya da sonraki dönemlerden mekanizma ve teknik anlamda farklı kullanım özelliklerine sahiptir. Flüt, geleneksel bir halk enstrümanı olarak bilirse de, Avrupa’da ortaçağdan önce travers flüt ile ilgili herhangi bir yazılı kaynak yoktur.” (Coppoc, 1982, s. 3)

Rönesans döneminde flüt, diğer enstrümanlarda da olduğu gibi saray oda müziklerinde (o dönem court müzik deniyordu) çalınmak üzere genellikle çeşitli boylarda idi. O dönemde

gamlar sistemi henüz olmadığından, modlara uyum sağlamak amacıyla flütün farklı boyları kullanılıyordu. 1300’lerde flüt Almanya’nın dışında Fransa, İspanya gibi diğer Avrupa ülkelerinde de yaygınlaşmaya başladı. O dönemde flüt sesi trompet ve trombon ile de kıyaslanabiliyordu. Yaklaşık olarak 1320 yılında tek parçalı, re tonunda olan bir flüt kullanılıyordu. (Powell, <http://www.flutehistory.com/Instrument/Medieval.php3>)

“1500’lerden önce Rönesans flütlerinin boyu net olarak belli değildir. Dönem resimlerine bakıldığında flüt daha çok 16. yüzyıl flütü olarak görülmektedir. Bu enstrümanlar tek parça silindir şeklinde şimşir ağaçından yapılmış enstrümanlardır. Akustik prensipler göz önüne alınmak yerine insan elinin anatomisine uygun olarak yapılmış altı ses deliği vardır. Bu flütlerin hiçbirinde 1830 yılına kadar başparmak için ses deliği bulunmaz. Ağızlıkta bulunan delik daire, elips ya da köşeleri yuvarlak dikdörtgen şeklindedir.”(Bessaraboff, 1941, s. 57)

“16. yüzyılın ortalarından itibaren flüt Fransa’da bir oda müziği enstrümanı olarak kalırken Almanya’da askeri bir enstrümana dönüştü. Bu Fransız oda müziği grupları dört kişilik gruplar halinde daha müzikal çalma eğilimindeydiler.”(Cazeaux 1975, s. 671)

“16. yüzyılda oda müziği enstrümanı olarak kullanılan flütün ses aralığı birinci oktav re’den üçüncü oktav la’ya kadardı. Bu üçüncü oktav la notasını akorda uygun şekilde çalmak gücü. İkinci oktav notaları ise daha fazla üflemek suretiyle ilk oktav notaları ile aynı parmak pozisyonlarından elde ediliyordu. Sadece ikinci oktav re notasında birinci parmak deliği açık kalıyordu. Flütün natürel tonu re majördü. Bazı notalar zor çapraz parmak pozisyonları gerektiriyordu. İkinci oktav fa notasının entonasyonu ilk oktava göre daha iyiydi. (Coppoc, 1982, s. 6) Flüt, tek parçadan yapıldığı için ne yazık ki diğer enstrümanlar gibi akort edilemiyordu. Bu nedenle çeşitli boylarda flüt kullanılıyordu.

Şekil 2 - Rönesans Flüt Örneği

“Martin Agricola’nın 1529 yılında yayımlanmış olan ‘*Musica instrumentalis deudsh*’ adlı eserinde ‘*Schweizer Pfeiffen* (İsviçre düdüğü) diye adlandırdığı ‘*Discantus, Altus, Tenor ve Bassus*’ olmak üzere dört flüt göstermiştir. Michael Praetorius’un *Syntagma Musicum (1619-20)* adlı eseri travers flüt ailesini ve müzikal kullanımı ile askeri kullanım arasındaki farklılıkları anlatan ilk çalışmadır. Praetorius’un 3 boydaki flütünün her biri iki oktav ses aralığına ve oktav

dışında sadece çok yetenekli icracıların kullanımı için dört ek sese (Falsette notes) sahipti. Alto ve tenor flütler tüm Boehm konser flütleri öncesi flütler gibi re tonundaydı. Bas flüt ise iki parça şeklinde yapılmış ilk flüt idi.” (Toff, 1996, s. 43)

“Re majör tonunda kullanılan flüt, günümüz modern flütünün doğrudan atasıdır. 5 nota alttan ve 5 nota üstten tınlayan tenor ve alto flütler sayesinde o dönem henüz çok kullanılmayan 9’lu aralık elde edilmiştir.” (Thomas, 1975, s. 2-10)

“Marin Mersenne, Rönesans flütünün yeterince kesin gerçek boyutlarını belirleyen ilk çizimlerini *Harmonie Universelle* (1636-37) adlı eserinde vermiştir. Ayrıca bu tez bilinen eski flüt parmak tablosunu da içermekteydi.” (Thomas, 1975, s. 2-10) “M. Mersenne bu eserinde *Flutes Allemands* denen Re ve Sol tonunda olmak üzere iki travers flüt gösteriyordu. İlki iki oktava sahip diyatonik re majör gamında üçüncü oktav re’ye kadar çıkabiliyordu. Silindirik tüp üzerinde altı ses deliği bulunuyordu. ‘Cross-fingering’ adı verilen parmak tekniği ile iki oktavda kromatik çalmak mümkündü (birinci ve ikinci oktav re diyez için alttaki altıncı ses deliğini yarım kapatmak gerekiyordu).” (Toff, 1996, s. 43)

“Rönesans flüt çalımı ile ilgili stil çok bilinmiyor bu nedenle stil ile ilgili daha fazla detay için vokal ve enstrümantal müzik biliminin incelenmesi gerekir. Rönesans döneminde insan sesi en fazla kabul gören enstrüman olduğundan, özellikle şarkı söyleme stiline araştırılması gerekir fakat maalesef otantik Rönesans şarkı söyleme stiline de tam olarak nasıl duyulduğunu bilmiyoruz. Şarkı söyleme stiline de teorik araştırmalardan ve müziğin kendisinden edinilen bilgilere dayandırılması gerekmektedir. Tüm bu araştırmalar ve yöntemle edinilen bilgiler doğrultusunda Rönesans flüt çalma stili ile ilgili iki yön çok önemlidir. Biri artikülasyon diğeri ise ‘diminution’ denilen eksiltme sanatıdır.” (Thomas, 1975, s. 2-10) Artikülasyon kısaca, notaları birbirinden ayırırken ya da bağlarken onları belirtme ve ifade şekli olarak açıklanabilir. Diminution ise bir süsleme sanatıdır. Doğaçlama süslemeler, dönem müziğinin vazgeçilmez bir parçasıdır ve zamanla eser yapısı ve süslemeler çok daha iç içe geçmiş ileriki dönemlerde müzisyenler ve kuramcılar arasında uygulama ve yazım farklılıkları ile ilgili birçok tartışma konusuna neden olmuştur.

Barok döneme gelindiğinde, müzik ve enstrüman tarihinde büyük bir gelişim ve değişim yaşanmıştır. Modlar yerine majör ve minör gamlara geçilmesiyle daha kapsamlı enstrümanlara duyulan ihtiyaç enstrüman gelişimini hızlandırmıştır. Yine bu dönemde çalgı formlarının gelişimiyle özellikle barok flüt, solo bir enstrüman haline gelmiştir.

Erken barok flüt, tıpkı erken Rönesans flüt gibi, altı ses deliğine sahiptir fakat tüp üzerinde 3’er delikten oluşan iki gruba ayrılmış şekilde bulunurlar. “Delikler aralarındaki mesafeyi eşitlemek amacıyla birbirinden küçülerek yapılmışlardır. Bu delikler akustik prensipler yerine insan eline uygun olması düşünülmüşdür. Sonuç olarak ilk ve ikinci oktav pes kalır. Üçüncü ve dördüncü delik arasındaki mesafenin çok oluşu özellikle fa diyez zor çıkmasına ve bazı durumlarda neredeyse yarım ton pes kalmasına neden olur. Bundan dolayı flütistler ‘fork-fingering’ denilen garip parmak pozisyonlarını kullanmak durumunda kalmışlardır.” (Toff, 1996, s. 43)

“Seçkin bir aileden olan ünlü Fransız enstrüman yapımcısı Jean Hotteterre’nin yaklaşık olarak 1600 yılında barok flüt ile ilgili yapmış olduğu ilk yeniliği re diyez perdesini eklemesidir. Re diyez sağ elin dördüncü parmağı tarafından, mi ses deliğinin altındaki yedinci ses deliğinin

üzerine eklenen perdeye basılması sonucu elde ediliyordu. Bu flüt ilk kez 1670 yılında Paris'te Lully'nin orkestrasında kullanılmıştır.” (Toff, 1996, s. 43 - 44) Hotteterre'nin 1707 yılında yayımlanmış olduğu '*Principes de la Flute Traversiere*' (1707) adlı kitabında bu flütü tanıtmış, her natürel, diyez ve bemol içeren sesin hangi parmak pozisyonu ile çalınması gerektiğini, üfleme ve dil vurma şekillerini detaylı şekilde tarif etmiş ayrıca vibrato ve süslemeler hakkında şemalar çizerek dönem ile ilgili çok önemli bilgiler vermiştir.

Hotteterre'nin kitabında dört kısımda incelenen iki enstrüman resmedilmiştir: enstrüman 3 parçadan oluşur. Kısa silindirik bir ağızlık ve ağızlığın mantar kısmı, altı adet parmak deliği olan gövde kısmı ve sadece re diyez içeren ve bu kısma kadar daralan, genellikle fildişi süslemesi olan kuyruk kısmı ve re diyez perdesi. Re diyez perdesi icracının kendisine doğru yani seyircilerin görmediği ve sağ elin küçük parmağının kolayca ulaşabileceği kısma eklenirdi fakat kuyruk kısmındaki re diyez perdesi her zaman simetrik yapılandı böylece sağ el sol el ile yer değiştirdiğinde diğer elin küçük parmağına uyum sağlayabilmesi açısından kuyruk kısmı diğer yöne çevrilebilirdi.

Şekil 3 – Hotteterre Tarafından Re Diyez Perdesi Eklenmiş Flüt

Başka bir kaynağa göre re diyez perdesinin tam olarak kim tarafından eklendiği net değildir. Bu kaynağa göre; “flütte ilk önemli gelişme re diyez perdesinin eklenmesidir ve sağ elin küçük parmağı tarafından perdenin kapatılması ile olur. Bu 1660'larda meydana gelmiştir ve kökeni bilinmemektedir. Ünlü Fransız flütist Philibert, bu gelişmiş flüt ile kendini gösteren ilk kişi olmuştur. Kendisini La Barre ve şöhretli Hotteterre le Romaine izlemiştir.” (Lorenzo, 1992, s. 7)

Tarihsel olarak tek perdeli (one-keyed flute) flütler çoğunlukla tahtadan yapılmıştır. “Quantz (1752) en yaygın ve dayanıklı ağacın şimşir ağacı olduğunu açıklamıştı fakat kendisi temiz ve güzel tonundan dolayı abanoz ağacından yapılmış flüt ile çalmayı tercih ediyordu. Tromlitz de abanoz ağacından yapılan flütlerden daha parlak ve daha güçlü ses elde edildiğini söylemiştir.” (Boland, 1998, s. 3) Ayrıca fildişi flütler de mevcuttu fakat fildişi daha çok enstrüman üzerinde dekoratif amaçla kullanılıyordu.

18. yüzyılda akort standart değildi. Ülkeden ülkeye, şehirden şehre hatta aynı yerleşim yeri içinde bile farklılık gösterebiliyordu. “Quantz'ın kişisel tercihi daha hoş, hareketli ve görkemli bulduğu düşük akortlu flütlerdi. Tiz akortlu flütlerin ise delici bir tınısı olduğunu düşünüyordu. Tabii ki dönem flütistlerinin her birinin farklı akort edilmiş bir enstrümana sahip olması hiç de mantıklı bir şey değildi. Asıl çözüm 1720'lerden itibaren çeşitli akort standartlarına uyum sağlayabilecek bir esneklik sağlanmasıydı. Flüt yapımcıları her yerde iki ile altı arasında veya daha fazla sayıda ve farklı boyutlarda üst gövde kısmını üretmeye başladılar.” (Boland, 1998, s. 9) Fransızlar buna '*Corps de rechange*' (değiştirilebilir gövde) dediler. Böylelikle flütistler farklı akortlara uyum sağlayabilmek için farklı boyutlarda değiştirilebilir

üst gövdeye sahip olmaya başladılar. Tabii muhtemelen bu değişikliğin getirdiği başka zorluklar da olacaktı. Çünkü farklı boyutlarda gövde değişiminin her seferinde mükemmel bir akort ve entonasyona sahip olması beklenemezdi. Beraberinde ağızlık ve ağızlık mantarı ile ilgili ayarlamaların da yapılması gerekiyordu ama en önemli konu enstrüman yapımcısının tüm bu problemlere çözüm getirebilme becerisiydi.

“1722 yılında Quantz flütün kuyruk kısmına do ve do diyez perdesi ekledi. Günümüzde de hala bu perdeler aynı isimle kullanılır. Quantz ve sonraki birçok kişi tarafından bu uzantının flütün tonuna ve entonasyonuna zararlı olduğu ve bu sözde gelişmenin yakında kullanımdan kalkacağı kabul edildi.” (Rockstro, 1928, s. 227) Aslında bu perdelerin günümüz flütlerinde hala var olduğunu düşünürsek perdelerin flütün tonuna ya da entonasyonuna zarar vermediğini sadece o dönem için yeteri kadar iyi geliştirilmemiş olduğu sonucuna varabiliriz. “Ayrıca Quantz 1752’de yazmış olduğu ‘*Versuch einer Anweisung die Flöte traversiere zu spielen*’ adlı eserinde, diğer müzisyenler gibi anarmonik notalar için farklı parmak pozisyonlarında ısrar ediyordu. Çünkü notaların diyez ve bemol olarak kullanıldığında farklı entonasyona sahip olduğunu düşünüyordu. Daha da ileri giderek re diyez ve mi bemol notaları için flütte ayrı perdeler olmasının çok yararlı olduğunu iddia etmişti. Quantz ve daha sonraki iki Alman enstrüman yapımcısı bu fikirden yola çıkarak mi bemol ve re diyez için perdeli flütü üretmeye başladılar fakat bu üretim çok kabul görmedi. Çoğu müzisyen, zorunlu olduğunu düşündükleri yerlerde entonasyonu ağızlık ile ayarlıyordu.” (Wilson, [http://www .oldflutes.com/baroq.htm#2key](http://www.oldflutes.com/baroq.htm#2key))

Şekil 4 – Do ve Do Diyez Perdesi Eklenmiş Quantz Flüt

“1760’tan hemen önce, üç Londralı flüt yapımcısı, Pietro Florio (1730’lar – 1795), Caleb Gedney (1754- 1769) ve Richard Potter (1728 – 1806) sol diyez, si bemol ve fa olmak üzere tek perdeli flüte üç yeni perde daha ekledi. Bu yeni perdelerden ikisi mekanik işlevi olmayan parmaklar içindi. Sol diyez perdesi, üst gövdenin dışa dönük tarafında, la ses deliğinin altında bulunuyor, sol elin küçük parmağı tarafından kontrol ediliyordu. Si bemol perdesi, tüpün sol yan tarafında si ses deliğinin yanında bulunuyor ve sol elin başparmağı tarafından kontrol ediliyordu. Fa perdesi için boşta kalan parmak olmadığından, mi ses deliğini kapatan sağ elin üçüncü parmağı, mi ve fa diyez ses deliği arasında yerleştirilmiş olan fa perdesini de kontrol ediyordu.” (Toff, 1996, s. 46)

Bu yeni gelişmelerin doğrultusunda, birçok yeni eserin yazıldığını ya da seslendirilmekte daha kolaylık yaşandığını düşünebiliriz. Tabii her yeniliğin kabul süresi çok hızlı olmayabilir ya da o dönemi düşünecek olursak ülkeler arasında yayılması uzun sürmüş olabilir fakat göz ardı edilemeyecek olan, bu yeni perdeler ile birlikte bestecilerin ton ve armonik modülasyon konusunda çok büyük özgürlük kazandıklarıdır. Gelişmeler o gün için büyük ve önemli ilerlemelerdi fakat aslında entonasyon problemi tam olarak çözülebilmemiş değildi. Bununla ilgili olarak Lew Granom Londra’da 1766 yılında yayımlanmış olan ‘*Plain and Easy Instructions for*

Playing on the German-Flute adlı eserinde, daha fazla perde eklemenin tek nedeni kamuoyunun enstrüman ile ilgili daha fazla dikkatini çekmek olduğunu söylemiştir. “Doğru entonasyon ile üflemek çok fazla flüte bağlı bir şey değildir. İyi bir kulağa sahip olan icracı çok farklı enstrümanlarla bile iyi bir entonasyonla çalacaktır. İcraçı üflemeye bağlı olarak entonasyon hatalarını, flütteki her bir notanın çok pes ya da çok tiz çıkabileceğini çabuk bir şekilde anlayacaktır.” (Granom, 1766, s, 10)

“Bu üç yeni perdeye yapılan itirazlar ve karşı çıkmalar sonucunda Florio, Gedney ve Potter 1774 yılında yeni bir fikirle canlandılar: do kuyruk kısmı. Flütün boyunu iki inç uzattılar ve kuyruk kısmına sağ elin dördüncü parmağı ile kontrol edilecek yeni iki açık perde koydular. Tabii ki bu yeniliğe de ilk tepki olumsuzdu. W.N.James 1826 yılında ‘Bu notalar fazlalık ve flütün doğal tüp haline en yapay şekilde yerleştirilmiş’ şeklinde yorumlamıştır.” (Toff, 1996, s. 47)

“Ses aralığının genişlemesi ve enstrümanın teknik olanaklarının dört ila altı perdeye çıkması flütün müzikal anlamda çok daha geniş ve derin bir yer kaplamasını sağlamıştır. 1780 yılından itibaren flüt, J.Haydn’ın senfonilerinde görülmeye başlanmıştır. Daha sonraları W.A.Mozart’ın geç dönem senfonilerinde olduğu gibi flüt orkestranın önemli bir üyesi haline gelmiştir.” (Toff, 1996, s. 47)

“1786 yılında Tromlitz fa perdesini tanıtmıştır. Dört ve altı perdeli flüt modellerinde, sağ elin üçüncü parmağını mi’den fa’ya ‘cross-finger’ kullanarak geçmek gerçekten zordu. Fa’dan re’ye ya da re diyeze bağlı geçmek neredeyse imkansızdı arada mutlaka çarpma şeklinde bir mi notası duyuluyordu. Tromlitz’in çözümü, enstrümanın uzak yerine sol elin dördüncü parmağı tarafından kontrol edilecek bir olan kapalı perdeli bir, fa ses deliği yerleştirmektir. Mekanizmanın şeklinden dolayı ‘Uzun fa’ adını almıştır.”(Toff, 1996, s. 47)

Şekil 5 - Tromlitz’in fa perdesi

Sekiz perdeli flütler her ne kadar 18. ve 19. yüzyılın standardı haline gelmiş olsalar da standart flüt olmaktan uzaktı. Gerek ses perdelerinin son halini almamış olması gerekse entonasyon problemlerinin devam etmesi, enstrümanın günümüz şeklini verecek kişiye kadar birçok değişime uğramasına neden olacaktı. O dönem hala tek perdeli flütler de kullanımdaydı. Birçok dönem öğretmeni tek perdeli flütü standart model ve yardımcı eklemelerin yapılabileceği bir enstrüman olarak görüyordu. Tek perdeli flütlerin tercih edilmesinin ve ömrünün uzun olmasının diğer bir nedeni ise fiyatının daha ucuz olmasıydı.

“1808 yılında Frederick Nolan, entonasyon eşitliğini büyük ölçüde etkileyen bir mekanizmanın patentini aldı. Bu, tek ya da çift bağlantılı, basma yeri yuvarlak şekilde ses deliklerinden oluşan açık perdelerden oluşan bir mekanizmaydı. Aynı anda hem açık perdeyi

hem de ses deliğini aynı parmak ile kapatan, ilk bilinen icattı.” (Toff, 1996, s. 49) Daha sonra perdeleri birbirine bağlanmıştı. (Miller, <http://fabulousflute.weebly.com/timeline-of-flute-history.html>)

“1820’lerin sonunda George Rudall Londra’da flüt profesörü ilan edildi. Willis Fecit ise onun kontrolü altında çalışan mükemmel bir yapımcı ve tamirciydi. Onlar yıllardır tüm flütist kuşaklar arasında enstrümanlara ismini yazan ilk yapımcılardı. 1821’lerde George Rudall, Edinburgh’un genç flüt yapımcısı John Mitchell Rose ile ortak oldu ve firma ‘*II Tavistock Street Covent Garden*’da flüt üretimine başladı. Tüplerin şeklinin verilmesi, ses deliklerinin açılması gibi flüt yapımıyla ilgili en önemli ve hassas işlemler her zaman Rose tarafından fakat Rudall’ın gözetimi altında yürütülüyordu. Rudall’ın doğru bir müzikal kulağı, mükemmel zevki, hünerli kişiliği, bitmek bilmeyen enerjisi ve becerikli ortağının azmi sayesinde bu şirketin flütleri çok başarılı olmuş ve Avrupa itibarını korumayı başarmışlardı.” (Rockstro, 1928, s. 287)

1822’lerde İngiltere’de ünlü Nicholson’un büyük ses delikli flütü çok moda oldu ve adeta zirveye çıktı. ‘*C.Nicholson’s Improved*’ marka yazılı flütler Thomas Prowse tarafından üretiliyordu. Bu flütlerin çoğu abanoz ağacından yapılıyordu.

Şekil 6 - Nicholson flütü

“Nicholson sadece solist bir flütçü, flüt metodu yazarı ya da besteci değil aynı zamanda özel tasarım flüt yapımcısıydı. Nicholson’un babası tarafından dizayn edilmiş bu flütler, Nicholson’un üretmiş olduğu büyük ton tınısı ve dizaynın birleşimiydi aslında. Bu dizayn ve tını daha sonraların modern flüt mekanizmasının yaratıcısı olan Theobald Boehm’ün de ilham kaynağı olmuştur.” (Nicholson, http://mds.marshall.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=music_faculty)

Nicholson’un ‘*Nicholson Improved Flute*’ü (Nicholson’un gelişmiş flütü), sanatçının kendisinin fiziksel avantajlarından yararlanması için özellikle tasarlandı. Nicholson, oldukça sağlam bir kişiliğe, alışılmadık güçlü üfleme kapasitesine, çok büyük ellere ve parmaklara sahipti. Buna bağlı olarak flüt de görülmemiş genişlikte bir ağızlık deliğine, meslektaşlarının sahip olduğu flütlerin iki katı büyüklüğünde bir çapa ve ses deliklerine sahipti. Sonuç olarak flütün tonu, Fransa’da ideal olan tatlı flüt tonundan yoksundu fakat dinamik aralıkları ve ses kapasitesi büyük ölçüde artmıştı. (Nicholson, http://mds.marshall.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1001&context=music_faculty)

Tüm bu tarihi gelişmelerden ve ilerlemelerden sonra flütü asıl bildiğimiz haline getiren ve teknik özelliklerini tamamlayan kişi Theobald Boehm olmuştur. Boehm, kendinden önceki tüm deneyimlerden de yararlanarak ilk görüşte bile çok daha basit bir görünüme sahip ve daha az karmaşık bir sistem yaratmıştır. Boehm’e kadar yapılan değişiklikler ve ufak iyileştirmelerle

bile flüt, şahane ve çok tercih edilen bir enstrüman halini almıştı fakat özellikle Boehm'ün katkılarından sonra en kusursuz haline kavuşmuş oldu. Boehm'ün flütü taşıdığı nokta ve getirdiği çözümler düşünülünce yaptığı yeniliklerin ve iyileştirmenin ne kadar önemli olduğu anlaşılacaktır. Boehm sistem flütlerden önce flüt, küçük ve zayıf sesleri olan, entonasyon problemlerinin çok fazla olduğu (bu nedenle o dönemde birçok besteci flütlü eser yazmaktan kaçınmış veya entonasyon problemlerinden şikayet etmiştir), alt ve üst oktavlar arasındaki ses yüksekliği ve entonasyon farkları, karmaşık parmak pozisyonları, perdeli flütlerin icadından önce kromatik eser çalamama ve sadece üst gövdenin değişimi sayesinde tonaliteye uyum sağlaması gibi birçok probleme sahip sorunlu bir enstrümandı. Boehm'ün tüm bu sorunları gidermek amacıyla yola çıkarak yapmış olduğu yeni sistem flüte geçilmesiyle birlikte problemleri büyük ölçüde giderilmiş bir enstrüman ortaya çıkmış oldu. Boehm sistem sadece flütte değil, obua, fagot ve klarnet gibi diğer tahta üflemeli enstrümanlarda da kullanılmaya başlandı.

T.Boehm (1794 – 1881) Bavyera'lı saray müsiyeni 1832 – 1847 yılları arasında yeni stil flütleri tasarlayan modern bir enstrüman yapımcısıydı. “Boehm 1831 yılına kadar sekiz perdeli flütü ile çalışıyordu fakat ilk iki oktavdaki seslerde sorun yaşamamasına rağmen üçüncü oktav re'den itibaren bu seslerde çok başarılı değildi. Uygulama olarak bu tür pasajları çalmak eskiye göre çok daha kolaydı ama ton olarak eski sistem flütlerden bile daha zayıf ve cılız bir ton çıkıyordu ve fazla üflendiğinde çok tiz oluyordu. Londra seyahatlerinden birinde, yeni akustik modeller ile ilgili mekanik eklemeler yaparak parmak pozisyonlarını kolaylaştırmak ile ilgilenen diğer enstrüman yapımcılarıyla tanıştı.”(Gordon, 2004, s. 161-162) “Hemen hızlıca örnek şekil 7'deki modeli icat etti.”(Powell, <http://www.flutehistory.com/Instrument/Medieval.php3>)

Şekil 7 - Boehm – 1831

Aynı yıl, İngiltere'de döneminin en iyi ve operanın 1. flütisti olan C.Nicholson'un performansını duyunca çok etkilendi. Nicholson özellikle, sahip olduğu geleneksel flütten çıkardığı tonun büyüklüğü ile dikkat çekmişti. Nicholsun'un performansını dinledikten sonra Boehm'ün kafasında düşünceler yeniden oluşmaya başladı. Onun amacı, enstrümanın kapasitesini, gücünü ve entonasyonunu geliştirirken, flütün natürel ton kalitesini korumaktı. Boehm, tüpü el ya da parmak mesafelerine ya da ses delikleri arasındaki matematiksel hesaplara göre değil, akustik prensipler doğrultusunda bölerek hatasız entonasyon elde etmeyi başardı. (Galway, 1982 s. 41)

1843 yılında Boehm, '*Patent Flute*'ü piyasaya sürdü. Bu flüt 5 ses delikli ve daha öncekilere kıyasla çok daha kolay kullanılabilen perdelerle sahipti fakat perdelerin gevşek ve yavaş çalışıyor olması '*Patent Flute*'ün en büyük dezavantajıydı. (Galway, 1982 s. 42)

Şekil 8 - Patent Flute

“Patent Flute’ün sol diyez perdesinden itibaren olan üst kısmı, tipik sekiz perdeli flütten biraz farklıydı. Sol diyez ve ses delikleri normalden daha aşağıya yapılmıştı. Eğer gravürler güvenilirse, kuyruk kısmındaki ses delikleri de şaşkınlık verecek şekilde kötü yerleştirilmişti. Bundan da bu konuda kesinlikle bir ilerleme olmadığını anlıyoruz. Mi, fa, fa diyez ses delikleri diğer sıradan flütlere göre şüphesiz daha doğru yerleştirilmişti fakat pozisyon değişikliklerinde hiçbir yenilik yoktu.” (Rockstro, 1928, s. 325)

“Boehm daha sonraları flütün iç yapısının şekliyle ilgilenmeye başladı. 1846 yılında yapmış olduğu birçok akustik çalışmadan sonra, silindirik şeklindeki flütün daha önceki yıllarda eski modellerden kopya ederek yaptığı koni şeklindeki flütten daha iyi sonuçlar verdiğine karar verdi. Boehm, daha az üfleyerek daha kuvvetli ses çıkarmayı ve flütün daha hafif olması gerektiğini düşünerek yeni bir tüp yapabilmek için metal malzemeleri de denemeye başlamış, sonuç olarak en iyi sonucu gümüşten almıştır. Ayrıca gümüş flütün ağırlığı ağaç flütten daha hafif olduğundan enstrümanı daha az yorucu şekilde çalma imkanı doğmuştur.” (Boehm, 2011 s. 53 – 54)

“Bu çalışmaların sonucunda yapmış olduğu flüte, kendi gelişmiş ‘ring keys’ denen perdelerini (icracı bir perdeyi kapattığında aynı anda flütün başka bir kısmındaki ses deliğini de kapatabilmesi sistemi), ‘clutch keys’ (bir ses deliğini uzaktaki bir perde ile kapatmak) denen Boehm’ün sistemi ile çalışan perdeleri ve akustik olarak doğru şekilde genişletilmiş ses deliklerini de eklemiş ve flütünü son şekline getirmiştir. Ara sıra yapılan küçük iyileştirmelerle Boehm flütü, az ya da çok tanınır bir şekilde genel olarak kabul görmüştür.” (Galway, 1982 s. 42)

Boehm, 1847 yılında metal olarak tasarladığı yeni mekanizmalı flütü ile enstrümanın tarihsel yerini de değiştirmiştir. Önceki flütlerde özellikle üst oktavlarda ağızlıktan gelen cızırtılı hava sesleri ve tonun temiz olmaması yani üflenilen havanın tamamının doğru yere gitmemesinden kaynaklı ton kalitesinin bozulması nedeniyle ağızlıkta da değişiklikler yapılmıştır. Bu yüzden metal flütlerde ağızlık deliğine uygun şekli, genişliği ve derinliği vermek, kaliteli bir tona sahip olabilmek için ağızlık deliğinin olduğu yere bir plaka eklenmiştir. Bu plakaya embouchure (ağızlık) denilmiştir. Böylece flüte verilen hava doğru yöne gittiğinden daha kontrol edilebilir hale gelmiş dolayısıyla temiz bir ton elde edilmiştir. Aynı zamanda ton kalitesi bozulmadan daha fazla üflemek ve enstrümanın ses yüksekliği kapasitesini hayli arttırmak mümkün hale gelmiştir. (Boehm, 1922 s. 117 – 118) Boehm flütü aynı yıl New York’a ithal edilmeye başlamış ve Paris konservatuvarının resmi enstrümanı olarak kabul edilmiştir. (Miller, <http://www.mostlywind.co.uk/flutetym.html>)

Şekil 9 – 1847 Boehm Flüt

“1849 yılında İtalyan flütist Giulio Briccialdi flüt mekanizmasına si bemol perdesi eklemiştir. Bu ek perde aynı yıl Godfroy ve Lot firması flütü üzerine Rudall & Rose tarafından yapılmıştır. Boehm ve Rudall & Rose başparmak ile kullanılacak başka bir sistem aramaya devam ederken Godfroy ve Lot firması hemen flütlerinin çoğuna bu yeni eklemeyi yapmaya başlamışlardır. 1890’lardan itibaren bu perde ‘Thumb key (başparmak perdesi)’ ya da ‘French B \flat key’ (Fransız si bemol perdesi) olarak anılmaya başlanmış, Godfroy ve Lot firması tarafından oldukça yaygınlaştırılmıştır.” (Maclagan, 2009, s. 23)

Bu perde günümüz flütlerinde hala kullanılmaya devam etmektedir. Hem si bemol notası için bir alternatif oluşturmakta hem de sadece si bemol içeren pasajların çalımında büyük kolaylık sağlamaktadır.

Şekil 10 - Briccialdi Si Bemol Perdesi

1878 yılına gelindiğinde Boehm *modern gümüş flütünü* mükemmelleştirmiştir. (Boehm, 2011, s. 27)

Bir enstrümanı bu derece iyileştirmek ve ileriye götürmek bir insan ömründen beklenmeyecek bir gelişme olabilir fakat Boehm tüm bu gelişmeleri, icatları ve iyileştirmeleri gerçekleştirmeyi başarmıştır. Onun mekanizmaları kuşkusuz diğer tahta üflemeli çalgıların gelişiminde de büyük rol oynamış ve günümüz enstrümanlarına sahip olmamızda çok büyük katkılar sağlamıştır. Boehm’ün gümüş flütü; enstrümanın sahip olduğu simetrik şekli, güçlü tonu, üfleme ve mekanizma kolaylığı ile kendinden önceki tüm zamanlara kıyasla arasında ciddi bir fark yaratmış ve günümüzün en önemli tahta nefesli enstrümanlarının başında gelmesini sağlamıştır.

19. yüzyılın sonlarına gelindiğinde flüt Brahms, Strauss, Tchaikovsky gibi bestecilerin eserlerinde yer almaya başlamış, solo ve virtüözik alanda da çok hızlı ilerlemelerle birçok yeni esere sahip olmaya başlamıştır.

Şekil 11 – Boehm Modern Flütüne Örnekler

1950’lerde yepyeni flütlerle tanışmamızı sağlayacak bir Hollanda şirketi olan *The Kingma* kurulmuştur. O zamanlarda tahta nefesli entrümanlarla ilgili büyük sıkıntı vardı ve Amsterdam’daki Concertgebouw Orchestrasının ikinci flütçüsü olan Dirk Kuiper, yeni flütlere olan talebi karşılayabilmek için bu küçük şirketi kurdu. 20 yılı aşkın süre boyunca Kuiper, tahta, gümüş ve altın flütleri ile tanındı. Ayrıca o zamanlar çok talep görmemesine rağmen alto flütler de üretti. 1975 yılında Eva Kingma Kuiper’e katıldı ve 1981 yılında şirketi devraldı. 12 şubat 2006’da Kuiper 92 yaşında vefat etti. Sonrasında;

1986 yılında Albert Cooper ile işbirliği yapıldı.

1987 yılında Jos Zwaanenburg ile ilk delikli alto flüt geliştirildi.

1989 yılında Robert Dick için ilk delikli bas flüt dizayn edildi.

1991 yılında John Fonville için ilk Kingma Sistem alto flüt dizayn edildi.

1993 yılında Bickford Brannen ile Kingma Sistem do flütleri için işbirliğine başlandı.

1994 yılında Kate Lukas ve Anne La Berge tarafından Brannen/Kingma Sistem flütün tanıtımı yapıldı.

1998 yılında Matthias Ziegler tarafından Kingma flütlerinin tanıtımı yapıldı.

1999 yılında Kontrabas and Kontr’alto flütlerinin tanıtımı yapıldı.

2001 yılında Marion Garver için ilk Kingma Sistem kontrabas dizayn edildi.

2003 yılında Subcontrabass flütün tanıtımı yapıldı.

2004 yılında Matthias Ziegler için ‘Hoover’ denen do’dan sol’e kadar olan ilk dik bas flüt dizayn edildi.

2007 yılında ilk Kingma Sistem dik bas flüt Carla Rees’e ulaştı. Aynı yıl Matthias Ziegler ve Emmanuel Pahud tarafından Sankyo Kingma Sistem flütün tanıtımı yapıldı.

2011 yılında Kingma & Brannen Alto flütün tanıtımı yapıldı.

2012 yılında Levit-Kingma Sistem flütün tanıtımı yapıldı.

2014 yılında ilk Full Kingma System Kingma & Brannen Alto flütün tanıtımı yapıldı.

2015 yılında ilk Kingma & Brannen Bass flütün tanıtımı yapıldı. (Kingma, <http://www.kingmaflutes.com/mySite/index-1.html>)

Şekil 12 – Kingma Sistem Flüt

SONUÇ

Bu araştırmada, flütün enstrüman olarak geçirmiş olduğu en önemli değişimler ve gelişmeler kronolojik olarak ele alınmıştır. Mekanizma iyileştirme arayışları ve günümüze kadar varlığını koruyan çözümler, flütün orkestra ve solo repertuarını hızlı bir şekilde ilerletmiş ve bu sayede flüt virtüözik bir enstrüman durumuna gelmiştir. Geçmişten günümüze olan değişim süreci ile ilgili detaylı fikir edinmek, hem enstrümanın teknik özelliklerini ve yapısını daha iyi anlamamıza hem de gelecek dönemlerdeki olası değişikliklere daha kolay uyum sağlayacak bilgi birikimine sahip olmamızı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Bessaraboff, N. (1941). *Ancient European Musical Instruments*. Harvard University Press
- Boehm, T. (2011). *The Flute and Flute Playing*. New York Dover Publications INC
- Cazeaux, I. (1975). *French Music in the Fifteenth and Sixteenth Centuries*. Praeger Publications
- Coppoc, H. K. (1982). *A Recital and Historical Survey of Flutes from the Renaissance, Baroque, Romantic and Modern Musical Eras*. Ball State University
- Dockendorff, J. (1998). *Method for the One-keyed Flute: Baroque and Classical*. University of California Press, Londra.
- Galway, J. (1982). *Flute*. Macdonald & Co Ltd
- Granom, L. (1766). *Plain and Easy Instructions for Playing on the German-flute*. Londra
- Lorenzo, L. D. (1992). *My Complete Story of the Flute: The Instrument, The Performer, The Music*. Texas Tech University Press
- Maclagan, S. J. (2009). *A Dictionary for the Modern Flutist*. The Scarecrow Press

- Powell, A. (2003). The Flute. Yale University Press
- Rockstro, R. S. (1928). The Flute, (Revised Edition). Rudall, Carte and Co Ltd.
- Thomas, B. (1975). The Renaissance Flute, Early Music vol.3 n.1. Oxford University Press
- Toff, N. (1996). The Flute Book, (Second Edition). Oxford University Press
- Welch, C. (2004). History of the Boehm flute: with Dr. von Schafh utl's life of Boehm, and an examination of Mr. Rockstro's version of the Boehm-Gordon controversy. G. Schirmer, New York.

ELEKTRONİK ADRESLER

- Ertugrul, E. (12 Şubat 2015). 43.000 Yıllık Dünyanın En Eski Enstrümanı Neandertal Flütünü Dinleyin. <http://arkeofili.com/?p=1697>
- Mans, R.H. (2010). History of the flute. http://www.flutekids.eu/en/history_flute_en.htm
- Gamez, L. The Renaissance Flute. www.uh.edu/~tkoozin/projects/gamez/program.html
- Powell, A. (2002). Chapter 1, 'Shepherds, monks, and soldiers'. <http://www.flutehistory.com/Instrument/Medieval.php3>
- Wilson, R. Historical Flutes Page Baroque flutes. www.oldflutes.com/index.htm
- Miller C.B. (2002). The Early Flutes. www.mostlywind.co.uk/flutetym.html
- Kingma, E. (2011) Kingma System. www.kingmaflutes.com/mySite/kswhat.html

ŞEKİLLER

- Şekil 1 – Neandertal Flüt, <http://www.dusunbil.com/bilim/43-000-yillik-neandertal-flutunun-sesi.html>.
- Şekil 2 - Rönesans Flüt Örneği, http://gtmusicalinstruments.com/instruments_show.php?Id=5&name=Renaissance%20and%20Early%20baroque%20traversos%20in%20440,%20415,%20392%20and%20384%20Hz&lang=en.
- Şekil 3 – Hotteterre Tarafından Re Diyez Perdesi Eklenmiş Flüt <http://www.soubeyranflutes.com/contents/medias/catalogue/hott.jpg>.
- Şekil 4 – Do ve Do Diyez Perdesi Eklenmiş Quantz Flüt, <http://www.oldflutes.com/baroq.htm#2key>.
- Şekil 5 - Tromlitz'in fa perdesi, https://www.google.com.tr/search?q=tromlitz%27s+fa+key&source=lnms&tbn=isch&sa=X&ved=0ahUKEwigub6XjJbKAhWEmHIKHcJVBOkQ_AUIBygB&biw=1092&bih=651#imgrc=J_LuoTBB-IMCQM%3A.
- Şekil 6 - Nicholson flütü, <http://www.mcgee-flutes.com/collection.html>.
- Şekil 7 – 1847 Boehm Flüt, https://www.google.com.tr/search?q=flat&ie=utf-8&oe=utf-8&gws_rd=cr&ei=uJOqVvnqI4TmyQPSwqGYAg#q=flat+note.

Şekil 8 - Patent Flute, Galway, J. (1982). s. 42. Flute. Macdonald & Co Ltd s.

Şekil 9 – 1847 Boehm Flüt, robertbigio.com/boehm-to-moore.htm

Şekil 10 - Briccialdi Si Bemol Perdesi, www.antiqueflutes.com/product.php?id=849.

Şekil 8 – Boehm Modern Flütüne Örnekler, <http://3.bp.blogspot.com/-Is0s-PbP3Q8/VFxD5FY8pI/AAAAAAAAATGU/hsKjjiwTno/s1600/GoldSankyoFlutes1.jpg>

Şekil 9 – Kingma Sistem Flüt - <http://www.brannenflutes.com/#!kingma-system-flute/cmuh>

GENİŞ ÖZET

Bu çalışma, flütün tarih öncesi çağlardan itibaren günümüze kadar geçirmiş olduğu değişimlerin incelenmesi ve derlenmesinden oluşmaktadır. Kronolojik olarak anlatılan bu konu, flütün geliştirilmesi ve eksikliklerinin giderilmesinde karşılaşılan ve çözülmeye çalışılan problemlerin anlatımını da içerir. Enstrümanın varoluşundan bu yana teknik, materyal ve işitsel problemlerinin giderilme anlayışıyla üretilen çözümler, hem farklı dönemlerin müzik ve tını anlayışını hem de o dönem sahip olunan teknik imkan ya da imkansızlıkları anlamamızı sağlar.

İşitsel ve mekanizma problemlerinin giderilmeye başlanmasıyla flüt, özellikle barok dönem ile birlikte solist bir enstrüman haline gelmiştir. Bununla birlikte hem solo hem de orkestra repertuarı büyük ölçüde gelişmeye başlamış ve hemen hemen her bestecinin eserlerinde flüt, önemli oranda yer alan bir enstrüman haline gelmiştir. Boehm sistem flüte geçilmesiyle birlikte ise, enstrüman en mükemmel haline ulaşmış neredeyse tüm problemleri giderilmiştir. Boehm sistemin flüt mekanizmasına getirdiği çözümler ayrıca obua, klarnet ve fagot gibi diğer tahta nefesli enstrümanlarda da kullanılmıştır. Günümüzde hala Boehm sistem flütler geçerliliğini korumaktadır. Modern müziğe kolaylıklar getirmesi amacıyla yapılan yeni eklentiler ve icatlar yine Boehm sistem üzerine eklenmekte ve her yeni gelişmenin tanıtımı dünyaya yapılmaktadır.

Flütün günümüzdeki haline gelmesinde rol oynayan en önemli kişiler ve icatlarının bilinmesi, hem tarihsel bilgi açısından hem de icracının enstrümanı detaylı şekilde tanınmasından ötürü önem teşkil etmektedir.